



Před dvaceti lety, **23. února 1990**, proběhla ve Vysokém Mýtě památná demonstrace za odchod sovětské armády. Sovětská pozemní armáda se tu usadila v říjnu 1968. Obyvatelům města tehdy začalo dlouholeté a strastiplné soužití s mnohatisícovým vojskem, které odešlo až v červnu roku 1990.

[Podrobnosti o pobytu vojsk ve Vysokém Mýtě a o demonstraci spolu s unikátními fotografiemi Vati Andleho z této události najdete ZDE.](#)

Vysokomýtská demonstrace za odchod sovětské armády z města se právě před 20 lety stala předposlední tečkou za více než dvacetiletým pobytem Sovětské armády ve Vysokém Mýtě. 23. února 1990 se na vysokomýtském náměstí sešla patrně největší manifestace v jeho dějinách. Demonstraci za odchod sovětských vojsk svolalo tehdejší Občanské fórum a zúčastnilo se jí bez přehánění celé město (odhady hovoří až o 5000 demonstrujících).

Vysoké Mýto bylo od října roku 1968 do června roku 1990 městem s patrně nejvyšším poměrem sovětských vojáků vůči počtu domácího obyvatelstva (v roce 1990 jich město opouštělo více než 5000, ale během dvaadvaceti let byla období, kdy jich ve městě a ve stanových táborech v okolí bylo včetně rodinných příslušníků k 10 tisícům). Vysokomýtská posádka byla centrem jedné z pěti sovětských pozemních divizí, umístěných na území bývalého Československa (centry jednotlivých divizí byly vedle Vysokého Mýta ještě Milovice, Mladá Boleslav, Bruntál, a Zvolen). 48. motostřelecká divize s velitelstvím ve Vysokém Mýtě podléhala přímo milovickému hlavnímu velení Střední skupiny sovětských vojsk. Ve Vysokém Mýtě byl kromě velitelství divize dislokován její 265. gardový motostřelecký pluk, 31. průzkumný prapor, 118. ženijní prapor, 813. spojovací prapor, 308. prapor chemické ochrany, 909. prapor materiálního zabezpečení, 88. prapor oprav techniky a 34. zdravotnický prapor Sovětské armády. Pro pobyt tak velkého množství vojáků byla zabrána nejen všechna dosavadní kasárna Československé armády, ale bylo vystavěno celé nové sídliště v části dnešního sídliště Družba. Ruská zóna zabírala tehdy velkou část Litomyšlského předměstí, počínaje zhruba Žižkovou ulicí a konče vojenským areálem v místech, kde dnes stojí prodejna Billa a autodrom. Velitelství divize, tzv. komandatura, sídlila na hlavním (tehdy Gottwaldově) náměstí v domě čp. 206 (dnes je tu penzion U bakaláře).

Demonstrace 23. 2. 1990 začala na témže náměstí před budovou dnešního Městského úřadu, kde byla postavena tribuna a zaznělo oficiální provolání vyzývající k okamžitému odchodu sovětských vojáků; poté pokračovala kolem komandatury (kde byla předána petice) Litomyšlskou branou a ulicí Prokopa Velikého k ruskému sídlišti. Zastavila se v dnešní Větrné ulici před ruskými (tehdy tzv. mozaikovými) domy, kde poklidně pokračovala prohlášeními do megafonu a tam také za doprovodu dechové hudby skončila zpěvem národní hymny. Vysokomýtská demonstrace měla i mezinárodněpolitický význam. Byla konzultována s vedením Občanského fóra v Praze a hlavním koordinátorem odsunu Michaelem Kocábem a široce medializována, mj. i v rádiu Svobodná Evropa. O tři dny později měla být totiž v Moskvě podepsána dohoda o postupném odchodu sovětských vojsk z Československa. Vysoké Mýto bylo tehdy na výzvu vysokomýtského Občanského fóra zařazeno do první vlny odsunu. 26. 2. 1990 ministři zahraničí Jiří Dientsbier a Eduard Ševarnadze tuto dohodu stvrdili svými podpisy. Už 13. dubna 1990 začal odsun více než pětitisícové posádky z Vysokého Mýta, přičemž byl dokončen již v červnu, tedy o rok dříve, než se to podařilo v celém Československu.



20 let od památné demonstrace | Život města Vysoké Mýto | Středa, 10 Únor 2010 11:09

